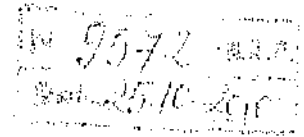

ROMÂNIA
Ministerul Afacerilor Externe

Ministru

Nr. C1-3/4551

14 octombrie 2010

Stimate domnule șef de departament,

Am onoarea să vă transmit punctul de vedere al Ministerului Afacerilor Externe față de „propunerea legislativă privind terminologia oficială utilizată pentru etnia țiganilor”.

Așa cum reiese din documentul anexat, Ministerul Afacerilor Externe consideră propunerea legislativă menționată ca fiind neavenită.

Cu deosebită considerație,

Teodor Bacu

Domnului Valentin Adrian Iliescu
Șeful Departamentului pentru Relația cu Parlamentul

Aleea Alexandru nr. 31, Sector 1
011822 București, România

Tel: +40 (0)21 431 1200 Fax: +40 (0)21 319 2226
cabinet@mae.ro www.mae.ro

Punctul de vedere al MAE față de propunerea legislativă privind terminologia oficială utilizată pentru etnia țiganilor

Ministerul Afacerilor Externe consideră inițiativa legislativă ca fiind neavenită, pentru următoarele considerente:

1) În primul rând, inițiativa respectivă nu permite atingerea scopului invocat de autorul propunerii legislative, acela de a pune capăt confuziei generate pe plan internațional de similitudinea dintre numele României și al națiunii române, pe de o parte, și romi, pe de altă parte. Dacă o astfel de confuzie există în rândul cetățenilor străini, ea nu va fi eliminată prin înlocuirea termenului „rom” în România. Întrucât decizia autorităților române nu va produce efecte pe teritoriul altor state. Prin urmare, cetățenii străini vor continua să utilizeze termenul corespunzător celui utilizat actualmente în limba română (de exemplu, „Roma”, în limba engleză, „les romes”, în limba franceză).

2) Din contră, estimăm că inițiativa va avea o serie de efecte **negative în plan politic**, după cum urmează:

a) Pe fondul tensiunilor generate în mai multe state UE de situația comunităților de romi aflate pe teritoriul acestora, poziția României în fața reproșurilor, mai mult sau mai puțin directe, formulate de unele guverne europene a fost aceea că suntem perfect conștienți de faptul că avem o responsabilitate importantă în procesul de integrare socială a cetățenilor români aparținând etniei roma și că factorii de decizie de la București întreprind măsuri pentru a remedia carențele constatate. Mai mult, partea română a atras constant atenția asupra derapajelor discriminatorii și xenofobe din discursul liderilor politici, care ar risca să adâncească izolarea, atitudinile de respingere și intoleranța opiniei publice față de comunitatea roma.

România și-a asumat responsabilitatea politică de a promova un discurs echilibrat, orientat spre identificarea unor soluții viabile și reale la problemele comunității roma. Mai mult, Bucureștiul a afirmat constant că sunt necesare eforturi ale autorităților pentru a crește gradul de acceptabilitate a romilor în rândul populației statelor membre, prin combaterea prejudecăților și a discriminării.

Or, inițiativa legislativă supusă spre analiză contrazice acest angajament asumat de România atât la nivel bilateral, cât și la nivel UE. Mai mult, un atare demers legislativ ar putea fi interpretat de partenerii și mass-media europene ca o inițiativă contrară politicilor anunțate de partea română de a crește șansele de incluziune socială a persoanelor aparținând comunității roma. Există riscul de a se crea impresia că Bucureștiul preferă soluțiile formale, lipsite de substanță, în dauna întocmirii unor planuri viabile de integrare socială a acestor persoane defavorizate.

b) În plan intern, adoptarea unui astfel de proiect legislativ ar acutiza poziția societății civile roma față de acțiunea autorităților statului și ar pune în discuție angajamentul celor din urmă de a aborda cu seriozitate problemele comunității roma. Drept consecință, am

putea asista la mobilizarea ONG-urilor roma și sesizarea de către acestea a organizațiilor internaționale sau regionale din domeniul drepturilor omului, care au promovat termenul „roma”, inclusiv cu acceptul autorităților române.

Notăm că inițiativa legislativă a fost deja semnalată de ONG-uri roma Comisarului pentru drepturile omului al Consiliului Europei, care a declarat că adoptarea acestei propuneri ar avea efecte negative asupra percepției în plan internațional a politicii României față de minoritatea roma.

3) Considerăm că nici argumentele de ordin juridic nu justifică adoptarea respectivei propuneri legislative.

a) În conformitate cu prevederile Constituției României (art. 6) și ale Convenției Cadru privind protecția minorităților naționale a Consiliului Europei (art.3), România recunoaște dreptul la identitate al persoanelor aparținând minorităților naționale.

Or, o componentă intrinsecă a dreptului la identitate este dată de chiar apelativul, terminologia prin care persoana vizată dorește să-i fie desemnată apartenența la o anumită minoritate. Este vorba de o alegere personală, și nu una care poate fi reglementată prin lege. Obiectul legii propuse nu este reprezentat de reglementarea unui raport juridic, astfel că precizarea într-un act normativ (fie lege, fie orice act normativ) că denumirea de « romi » se înlocuiește cu cea de « țigani » nu este susceptibilă să se aplice în concret în relațiile sociale.

b) Practica monitorizării aplicării Convenției cadru privind protecția minorităților naționale a Consiliului Europei de către Comitetul Consultativ arată, fără echivoc, faptul că minoritățile beneficiază de dreptul de a solicita autorităților să le fie recunoscută denumirea pe care o doresc.

c) În toate recomandările, rezoluțiile sau declarațiile organizațiilor internaționale, se folosește termenul de „Roma/travellers”, fapt ce indică cristalizarea unei anumite practici general acceptate în acest sens. În Raportul final întocmit de Alvaro Gil-Robies, comisar pentru drepturile omului privind situația drepturilor omului aparținând Roma, sinti și nomazi în Europa, din 15 februarie 2006, supus spre analiză Comitetului Miniștrilor al CoE se arată că „*problematika denumirii grupurilor minorităților nu este una de terminologie, ci, în principal („but first and foremost”) una de identitate. Mulți Roma se identifică, înainte de toate, sub alte denumiri decât cea de Roma – cum ar fi Sinti, Kalé, Manouches și țigani (Tziganes, Gitanos). Cu toate acestea, pentru motive de ordin lingvistic și practic, se folosește termenul “Roma” pentru a desemna varietatea de grupuri minoritare de origine Roma (groups of Roma origin). In mod natural, atunci când se discută situația unui anume grup minoritar, dorința acelei minorități, cât privește denumirea acestuia trebuie să reprezinte factorul determinant*”.

¹ In original, (“*naturally, when addressing the situation of a particular minority group, the wish of that minority as to their denomination should be the determining factor*”). Para 12 din Raport. Pentru consultarea întregului Raport <http://www.unhcr.org/refworld/pdfid/440?c56b4.pdf>.

Prevederi similare sunt cuprinse și în Glosarul de termeni întocmit la nivelul Consiliului Europei, în anul 2006².

d) Dispoziția din proiectul de lege conform căreia „atribuirea de conotații negative la folosirea cuvântului este interzisă” este iluzorie, respectarea unei astfel de prevederi fiind greu de monitorizat în practică. După cum arătam la paragraful 3 a), reglementarea vizată nu se poate aplica, în concret, relațiilor sociale.

4) Trebuie adăugat că, într-o societate democratică și pluralistă, un asemenea demers necesită un proces de reflecție aprofundat la nivelul tuturor instituțiilor statului și să țină cont de punctul de vedere formulat de reprezentanții etniei roma.

² <http://www.coe.int/t/dg3/romatravellers/Source/documents/GlossaryRoma.doc>